

Tijdens de Duitse bezetting kwam de Vrije Universiteit in Amsterdam al snel te staan voor een principiële keuze voor of tegen het nationaal-socialisme. De toon werd gezet toen in de eerste bezettingsmaanden de historicus Van Schelven zich aansloot bij het fascistische Nationaal Front. Het vu-bestuur besloot onmiddellijk tot krachtig optreden en dwong de hoogleraar zijn lidmaatschap op te zeggen.

En zo zou gedurende de oorlogsjaren de Vrije Universiteit stelling blijven nemen tegen de Duitse bezetters. Bijvoorbeeld door joodse studenten aan wie het elders onmogelijk werd gemaakt te studeren, toe te laten en door begin 1943 de universiteit uit protest te sluiten, nadat van studenten een loyaliteitsverklaring werd geëist door de bezetter.

Honderden, onder wie zowel studenten als talrijke hoogleraren, raakten bij het actieve verzet betrokken. Sommigen van hen kwamen in Duitse gevangenschap, de hoogleraar Rutgers kwam daarbij om het leven. De vu-gemeenschap zou uiteindelijk bij de bevrijding bijna honderd slachtoffers te betreuren hebben.

Ondertussen ging het wetenschappelijk bedrijf, zo goed en zo kwaad als dat ging, wel door. In het geheim werden na de sluiting tentamens afgenomen en werkstukken beoordeeld. Nog tijdens de bezetting werden grootse uitbreidingsplannen voor na de oorlog op touw gezet. Op een voor de vu belangrijk terrein werd echter fel onderling strijd geleverd: de kerk-scheuring van 1944 hield heel de universiteit tijdens dat ergste oorlogsjaar voortdurend in haar ban. Ook toen ging het op het scherp van de snede.

Dr. G.R. Zondergeld (1937) is docent Nieuwste Geschiedenis aan de Vrije Universiteit en is gespecialiseerd in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, fascisme en nationaal-socialisme.

vrije Universiteit *amsterdam*

ISBN 90-211-3867-0

9 789021 138671

UITGEVERIJ **Meinema**